

írni, vagy elbeszélni nem lehet. Azt csak érezni és élni lehet, kifejezni az alkotásban és kiélni a társadalom újjáépítésének nagy munkájában.

Október 20-án, amikor a hazánk hősi fővárosa, Beograd felszabadulásának történelmi jelentőségű perceit élte át, az égbolt csillagainak útmutatása és ösztönös megérzéssel ötven bácskai tartott hazája felé, hogy ott kezdje újra, ahol 1941—42-ben a fasiszta hóhérok kiütötték a kezéből a fegyvert.

FÖLDREFORM ÉS DEMOKRATIZÁLÓDÁS

Irta: Varga Jenő

A földreformot, ezt az igen nagy horderejű társadalom-politikai intézkedést egész sor felszabadított kelet-európai országban végrehajtották. Ez a középkortól napjainkig visszamaradt hűbériség-jobbágyság maradványainak felszámolását jelenti. A földreform ily módon aláásta a reakció legszárkább és legfontosabb támpontját s megnyitotta az utat a társadalmi élet demokratizálódása felé az eddig nem demokratikus berendezésű országokban.

A földreform szoros kapcsolatban áll a felszabadított országok népi erőivel. A földosztás következtében megszűnt hatalmas nagybirtokok nem egyebek a hűbériség örökségénél. Ez a nyílt földesúri-nagybirtokosi uralmi rendszer a társadalom többi rétegei felett tagadja a néptömegek minden jogát.

Ezer esztendővel ezelőtt, amikor Európa lakossága még gyér volt, a nagybirtokosok erőszakkal a földhöz kötötték a munkaerőt. Nemcsak a földet értékelték, hanem a rajta dolgozó embereket is. Egykori okmányokban, amikor a földbirtokok átadásáról van szó, határaikat csak hozzávetőlegesen jelölik meg: »a folyóparttól a hegységig.« Azonban részletesen feltüntetik a földbirtokhoz kötött parasztokat és kézműveseket, mitőbb megjelölik képességeiket, milyen munkára alkalmasak és uruknak évente milyen szolgáltatásokat kötelesek elvégezni. Föld sokkal több volt, mint kellett. Hogy a paraszt ne szabadulhasson föl a nagybirtokos járna alól és ne élhessen saját földjén függetlenül, minden földet a földesúr-nagybirtokos tulajdonává nyilvánítottak. Ez volt a hűbériség fő jogi elve. A jobbágy-paraszt nemcsak arra kényszerült, hogy kezdetleges termelő eszközeivel munkálja meg a nagybirtokos földjét, hanem át kellett, hogy adja a nagybirtokosnak és egyháznak saját jobbágytelke termésének is nagyrészét. A hűbéri társadalmi rend a személyi függőségen alapult és a parasztság földhözkööttségén. A parasztokat úgy tekintették, mint valamilyen ráadást a földre, mint a nagybirtok alkatrészét.

A javak forgalmának növekedésével és a tőkés rendszer kialakulásával a hűbéri berendezésű társadalom elmentmondásba került a társadalmi élet gazdasági alapjával. A jobbágyi elnyomatás elviselhetetlen lett a parasztság számára. Amíg a parasztoktól elrabolt javak csak közvetlenül a földesúr és családja szükségletét szolgálták, a hűbéri kizsákmányolás szűk keretek között mozgott. A földesúr nem vett el a paraszttól többet, mint amennyi az ő saját szükségletére kellett. Amikor lehetőség nyílt arra, hogy a mezőgazdasági termékeket más árukká változ-

tassák át, ezen határok eltűntek. Ettől kezdve a nagybirtokosok a paraszttól mind többet raboltak el. A jobbság helyzete egyre súlyosbodott. Érdemes megemlíteni, hogy ebben a tekintetben Lengyelországban volt a helyzet a legsúlyosabb. »Lengyelország pokol a parasztok számára« — mondták ötszáz évvel ezelőtt. A parasztlázadások egész sorozatában kísérelték meg a parasztok szétépni az őket fogva tartó láncot Éár a felkeléseket többször véresen elfojtották, mégis aláásták a hűbériség alapját és előkészítették a polgári forradalom győzelmét. Amikor a tőkésrendszer kialakulásával párhuzamosan a munkaerő kötöttsége a termelő erők további fejlődését gátolta, a paraszt jobbágyi függősége egész sor országban megszűnik.

De a földesúr formai kizsákmányolási jogának megszűnése a parasztsággal szemben csak azon országokban jelentette a parasztság gazdasági és politikai felszabadulását is, ahol azt összekötötték a nagybirtokok felszámolásával. Ilyen volt a francia forradalom a XVIII. század végén. De ahol a parasztok kizsákmányolási jogának megszűnése nem járt a hűbéri birtok felosztásával, teljes mértékben megmaradt a hűbérurak túlsúlya. Ez történt Olaszországban, Poroszországban, Lengyelországban. Magyarországon, Romániában, Spanyolországban és a cári Oroszországban. A nagybirtokosok a velük rokon pénzhatalmasságokkal folytatták az irányítást ezen államokban a bel- és külpolitikában egyaránt. A nagybirtokosok köréből származtak az udvari memesek, miniszterek, tábornokok és az államigazgatás vezetői. A falvakban a földesúr szolgálatában állottak a hatóságok, csendőrség és iskola. Mindenki, aki a nép szemében az államhatalmat jelentette, a földesúrtól függött, vagy vele szoros kapcsolatban állott. Porszországban még századunkban is fennállottak az úgynevezett »nagybirtok-közösségek«, melyek magukba foglalták a »szabad« munkaerőt az illető nagybirtok területéről. Ezekben a közösségekben a közigazgatás, igazságszolgáltatás és büntetés joga a földesúr kizárólagos joga volt. A saját peréber ő maga volt a bíró. Könnyen érthető, hogy a földesurak túlsúlya mellett a lakosságnak demokratikus joga csak papír volt. Pl. a választások ezekben az országokban nagymértékben közönséges komédiák voltak. Tekintet nélkül a választások »titkosságára«, a parasztok és mezőgazdasági munkások kénytelen-kelletlen úgy szavaztak, ahogy a földesurak megkívánták.

Még a polgári demokrácia hagyományos hazájában, Angliában is, a nagybirtokosok a gazdag polgársággal a legszorosabb együttműködésben napjainkig óriási befolyást gyakoroltak a politikai életben. Mindössze száz esztendő telt el azóta, amikor Gladstone angol miniszterelnök kijelentette: hogy »a felsőház, — a nagybirtokosok háza.« Az 1939-ben megjelent »Torik« — az országgyűlés tagjai« című igen érdekes könyv, a legmeggyőzőbben bizonyítja a tényt, hogy az angol földbirtokos-arisztokrácia kisszámú családjának döntő befolyás jut a konzervatív pártban. Ezekből a családokból való az alsóház képviselőinek jelentős többsége és a konzervatív kormányok miniszterei. Laski profesor: »Az angol kormány összetétele 1501-től—1924-ig« című könyvében kihangsúlyozza, hogy 1906 és 1916 között 51 miniszter közül 25 a nemességhez tartozott. Ezzel egyidejűleg a Lordok házában (Felsőház) a nagybirtokosok többségben vannak. A konzervatív párt bukása a legutóbbi választásokon többek között azt bizonyítja — s ezt elismerik a legmakacsabb konzervatívek is —, hogy a nép nem kívánja, hogy oly nagy politikai befolyással bírjanak kicsiny körök, akik teljesen más életkörülmények között élnek, mint a dolgozók széles néprétegei és akik ennek következtében az ő mindennapi gondjaiktól és érdekeiktől távol állnak.

Ismeretes, hogy Anglia volt az első, az iparosodás útjára lépett át-

Jam. A mezőgazdaságnak Angliában másodlagos jelentősége van. A politikai és gazdasági tekintetben elmaradt államok más helyzetben vannak. Ezen országokban a mezőgazdaság a lakosság nagyobbik részének megélhetési forrása. Nem kell tehát csodálkoznunk, hogy ezen országokban a nagybirtokok a társadalmi és politikai életben az elsőhelyet foglalták el. A nagybirtokosok jelentették a támaszát és alapját a reakciónak úgy politikai, társadalmi, mint kulturális téren.

Semmiesetre sem véletlen tehát, hogy Hitler tömbje Európában kizárólag csaknem azokat az országokat foglalta magában, ahol a nagybirtokok voltak politikai túlsúlyban. A fasiszta pártok mindenütt a legszorosabb összeköttetésben állottak a nagybirtokosokkal. Mussolini azzal kezezte tevékenységét, hogy erőszakkal és rémuralommal felosztatta a mezőgazdasági munkások érdekvédelmi szervezeteit és ezzel a nagybirtokosok érdekeit szolgálta. Németországban a junkerek¹⁾ igen nagy szerepet játszottak a hitlerizmus előkészítésében és megvalósításában, valamint Hitler rablőhadjárataiban. Elégedő ha megemlítjük, hogy Oldenburg-Jansen, az egyik junker vezér közvetlenül segítette Hitler uralomra jutásában azzal, hogy megijesztette az öreg Hindenburgot: Schleichernek az a szándéka, hogy megsemmisítse a nagybirtokosokat. A mai napig fennmaradt spanyol fasiszmus a reakciós nagybirtokosokra támaszkodik.

Röviden, *a reakció minden formájában a nagybirtokosok támogatása élvezi és a maga részéről hűséges őrzője azoknak.*

Ezen körülmények következtében nem kell csodálkoznunk azon, hogy a jobbágyok megszűnése után a földreform Európában továbbra is megmaradt egyik legfontosabb politikai kérdésnek. A hatalmas földbirtokok felosztása állandó kívánsága volt azoknak, akik földinségben szenvedtek, vagy egyáltalán nem volt földjük. Az első világháború tartama alatt a vezető államférfiak számos államban megígérték a parasztságnak, hogy széleskörű földreformot hajtanak végre. De a nagybirtokosok ez alkalommal is becsapták a parasztságot. Csak néhány országban, ahol a nagybirtokosok idegen nemzetiségűek voltak, mint pl. Jugoszláviában, Erdélyben vagy Csehszlovákiában, került felosztásra a nagybirtokok jelentős része.

Németországban két évtizeden keresztül a két világháború között, hivatalos adatok alapján 79 új földműves gazdaság létesült, mindössze 960.000 hektár területen. Ezen kívül felosztottak a parasztok között még 290.000 hektár földet azon szándékból, hogy kibővítsék a már meglévő 170.000 paraszti gazdaságot. Azonban a parasztnak kiosztott földet nem mind a nagybirtokosoktól sajátították ki. Bizonyos hányadát a kiosztott földnek mocsarak kiszáritásává és pusztaságok feltörésével kapták, valamint az állami nagybirtokokból! A nagybirtokosoktól kisajátított föld kb. 7.750.000 holdat tett ki, Németországban 1933-ban a nagybirtokok (370 holdnál nagyobb ingatlanok) 27 millió holdat tettek ki. Ez azt jelenti, hogy két évtized folyamán a nagybirtoknak mindössze 6%-át osztották fel. A földosztás ilyen »üteme« mellett 250 esztendő kellett volna, hogy a nagybirtokokat teljesen felosszák. Emellett nem vettük figyelembe azt, hogy a parasztság állandóan veszített földjéből a nagybirtokosok és pénzemberek javára. Semmivel sem volt a földosztás »üteme« gyorsabb Lengyelországban. Hivatalos adatok szerint 1918 és 1937 között a parasztnak nem egészen 4 és félmillió hold földet osztottak ki a kb. 45 millió holdból, 1931-ben még a nagybirtokosok tulajdonában volt az egész földterület 43%-a s mindegyiknek közülük többje volt 170 holdnál. Ebből ki-

tűnik, hogy a földosztás ilyen »üteme« mellett a nagybirtok megszűnésére kb. 80 év kellett volna.

Még rosszabbul állt a helyzet Magyarországon. Igaz, papíron felosztottak majdnem egymillió hold földet. Azonban ezen földnek több mint felét nem a parasztok kapták, hanem tisztviselők, papok, tanítók, csendőrök, sőt maguk a nagybirtokosok is. Hasonló volt a helyzet Romániában is.

Továbbá, minden a földreform terén végrehajtott intézkedésnek a világháborút követő időszakban, egy nagy fogyatékosága volt. Még azokban az esetekben is, amikor a parasztok földet kaptak, a feltételek olyanok voltak, hogy a parasztok nem őrizhették meg a nekik juttatott földet. A parasztnak magas megváltási díjat kellett fizetnie és nagy adókat. Senki sem gondoskodott arról, hogy a parasztokat szükséges termelési eszközökkel lássák el, amelyre feltétlenül szükségük volt a föld megmunkálásában. A földosztás emiatt elsősorban a nagybirtokosok érdekeinek felelt meg. A nagybirtokosok megőrizték maguknak a legjobb és legtermősebb földterületeket, valamint az összes mezőgazdasági gépeket és jószágállományt. A föld megváltási díja igen magas volt. A feltételek olyan súlyosak voltak, hogy a parasztok igen gyakran elutasították a kiosztott és részükre juttatott föld birtokba vételét. Azok viszont, akik a földet elváltatták, eladósították magukat, hogy megmunkálhassák a földet. Ezzel pedig a szomorú karmaj közé kerültek, aminek pedig igen gyakran az lett a következménye, hogy rövid időn belül elvesztették a kapott földet.

Elegendő ha Németország példáját megemlítjük. 1935-ben Németországban nyilvános árverésen adtak el 4 ezer gazdasági telket, 1934-ben pedig 4.500 telket. Eltekintve néhány családtól, ezek kis és középbirtokosok tulajdonai voltak. Emellett a két világháború között Németországban évente »önként« 30 ezer paraszttelket adtak el. Gazdasági értelemben a legtöbb esetben ezen eladások kényszerből történtek: a parasztok eladták a földet, mert adósságba keveredtek és nem tudták megőrizni birtokaikat.

Teljesen más körülmények között valósul meg a földreform manapság, a második világháború után, azon államokban, ahol népi demokrácia van: Lengyelországban, Magyarországon, Romániában, Bulgáriában, Jugoszláviában. Mindenekelőtt ezen államokban először van olyan államhatalom, mely képes védekezni a nép érdekeit. Az első világháború után az állam, még azon esetekben is, amikor egyik, vagy másik nyilvánosan demokratikus irányelvet hirdetett, mint pl. az általános választó jog, továbbra is a nagybirtokosok és pénzhatalmasságok állama maradt. Ezen országok demokratikus kormányait a nép teremtette meg és élvezik a legszélesebb néprétegek: parasztság, munkásság, értelmiség, iparosság bizalmát. Ezen közhangulat határozott és lényeges változása a demokrácia javára: ráüti bélyegét a földreformra is.

A mai földreformok átfogóak. Minden föld, mely a nagybirtokosok tulajdona volt, átmegy a dolgozó parasztok kezébe.

A mai földreformokat a széles néprétegek érdekében valósítják meg. A szembőlő különbség a nagybirtokos és a parasztság tulajdonát képező föld között a következő: a parasztok birtoka, még abban az esetben is, ha a földbirtok nagyobb, mint amekkorát a paraszt családjával együtt meg képes munkálni a paraszt birtokában marad. A hasonló nagyságú nagybirtokos földeket felosztják.

A földreform megvalósításánál először is a megszállás alatti magatartását vették figyelembe annak, akitől a földet elvették. Mindazok földjét,

akik felelősek a haza elárulásáért, akik együtt működtek a hitlerista megszállókkal saját nemzetük kárára, kártérítés nélkül elveszük. A kevészámú nagybirtokosnak, akik résztvettek a felszabadító háborúban a megszállók ellen és akiknek bizonyos érdemeik vannak, meghagytak bizonyos földet (pl. Magyarországon 300 holdat). A földhöz jutók között első sorban állanak a mezőgazdasági munkások, valamint törpebirtokosok, akik kiténtek a felszabadító harcban a megszállók ellen.

A földreformot a parasztság érdekében hajtják végre és ne a nagybirtokosok javára, mint az az első világháború befejezése után történt. Ennek következtében a földért adandó megváltás nem a föld értékének hamis felbecsülése alapján történik, hanem oly módon, hogy azt a dolgozó paraszt is elviselheti. Ma a parasztok nem csak sokkal kisebb árat fizetnek az államnak, hanem fizetésj kötelezettségeiket nem kell azonnal teljesíteniük, hanem bizonyos határidő eltelté után, amikor már gazdasági körülményeiket rendezték.

A demokratikus kormányok elvileg teljesen új politikát folytatnak a parasztnak termelő eszközökkel való ellátása tekintetében. Ezt ma nem úgy tekintik, mint a paraszt magánügyét. Ez az állam egyik fő feladata. Sok termelő eszköz (jószágállomány, mezőgazdasági gép) megsemmisült a háború és megszállás alatt. Az állam gondoskodik arról, hogy rendezze a mezőgazdasági gépek használatát, a leltár és egyéb termelő eszközök beszerzését. Az állam gondoskodik arról, hogy az összes termelő eszközöket minél jobban kihasználják. Serkenti a parasztokat fogyasztási és értékesítő szövetkezetek alakítására, a városi-gyári termékek közös beszerzésére, hogy ezáltal kizárja, vagy lényegesen korlátozza az üzérkedő közvetítő kereskedelmét. Az állam gondoskodik arról, hogy a földhöz juttatott parasztok olcsó hitelben részesüljenek és ezáltal megmenti őket az uzsorások karmaitól. Egyszerűen az állam mindent megtesz, hogy a parasztság gazdasági jólétét elősegítse nemcsak földjuttatással, hanem minden egyéb eszközzel is, amely rendelkezésére áll, mint ahogy azt a nép érdekeit szolgáló és védelmező államnak tennie is kell.

A földreform gyökeres végrehajtása megváltoztatta egész sor kelet-európai állam képét. Gyökeres változások történtek a parasztság helyzetében. Pl. Magyarországon a reform előtt 184 nagybirtokos 962 ezer hold földet birtokolt, 860 nagybirtokosnak 1 millió 360 ezer hold földje volt és végül 3.876 nagybirtokos másfél millió hold földdel rendelkezett. Ma mindössze 13 háromszázholdas nagybirtok maradt. Ezt azoknak hagyták meg, akiknek különös érdemeik vannak a fasiszták és bérenceik elleni harcban. Magyarországon eddig 4 millió holdat vettek el a nagybirtokosoktól. A 661 ezer szegényparaszt földigénylő közül eddig 504 ezer kapott földet. Ebből 177 ezer mezőgazdasági munkás, 75 ezer napszámos, 33 ezer törpebirtokos, akiknek legkevesebb földjük volt. 23 ezer kisbirtokos és 15 ezer falusi kisiparos. Mindegyik új tulajdonos kapott átlag 4 és fél—öt és fél holdat, elegendőt ahhoz, hogy biztosítsa egy 4—5 tagú parasztszalád életét. A földreform eredményeként a magyar falu sok apró »közép birtokost« kapott. Ennek következtében néhány ezer nagybirtokos helyett a földet most többszázezer paraszt birtokolja.

Lengyelországban ebben az évben először több mint 150 ezer földnélküli parasztszalád és mezőgazdasági munkás vetette be saját földjét, nem pedig a nagybirtokosokét. Több mint 200 ezer gazdaság bővítette ki je-

Jelentős mértékben eddigi kis birtokát, Lengyelországban, összesen kb. 2 millió ember kapott a földreform útján földet.

*

Különálló kérdést jelent a földreform Németországban. A berlini egyezmény a gazdasági kérdésekről a következőket mondja: »A legrövidebb időn belül fel kell oszlatni az összpontosított gazdasági erőket, mint amilyenek főleg a kartellek, trösztök és egyéb monoposzitívus szervezetek, valamint a nagybirtokosok testülete.«

Nem fér kétség ahhoz, hogy Németországban a legerősebb és legfontosabb gazdasági erők politikai tekintetben az egyeduralmi vállalatok után a nagybirtokosok kezében vannak.

A fasizmus és náciizmus teljes kiirtása követeli a fasiszta barbarizmus gazdasági alapjának megszüntetését s ezen feladat fontosságát bizonyítja, hogy a föld a junker nagybirtokosok kezén van. Azon területeken, amelyet a Lengyel-kozársasághoz csatoltak, a nagy junker birtokok felosztás alá kerülnek. Azonban azon a területeken, amelyek Németországnak maradtak, a nagy junker birtokok fontos és veszélyes reakciós erőket jelentenek és ezek megszüntetése egyik fontos előfeltétele Németország demokratizálódásának. A nagy pénzhatalmasságok mellett a junker nagybirtokosok voltak a tulajdonképeni urai a hitleri Németországnak. Ők már régen kitértek, mint a német rabló erőszak zászlóhordozói és mint megtestesítői az ember iránti gyűlöleten alapuló sovinszta eszmékörnek. A nagybirtokok voltak a germán militarizmus melegágyai. Ezért nem véletlenség, hogy a németországi antifasiszta demokratikus erők felvetik a földreform szükségességének kérdését. Ezen reform meg kell, hogy szüntesse a fasizmus és reakció legfontosabb gazdasági alapját, másrészt ki kell, hogy elégítse a parasztság földszükségletét, továbbá azon németek földigényét is, akiket a szomszédos államokból telepítenek vissza. Elegendő megemlíteni, hogy Brandenburg tartományban pl. a megművelhető földterület egyharmada a nagybirtokosok kezén van. Prenslau kerületben a megművelhető 106 ezer hektár földből 71 ezer hektár a nagybirtokosok tulajdonában van. A nagybirtokosok szabotálásának bizonyítéka, hogy pl. ebben a kerületben a szántóföldek 32%-a bevetetlen maradt. Az új demokratikus Németországban nem lehet helye a hűbéri nagybirtokoknak, sem a junkerek osztályának, a porosz militarizmusnak gerincének. A földreform végrehajtása Németországban egyik fő feltétele az állam alapos és igazi demokratizálódásának. A nagybirtokok megszüntetése és a földbirtokosoktól a föld elvétele hatalmas csapás lesz nemcsak a német, de a nemzetközi reakcióra.

Természetes, hogy a hatalmas nagybirtokosok nem szívesen nyugszanak bele ezeréves uralmuk eltűnésébe. Igaz, aránylag a lakosság kis hányadát teszik ki ahhoz, hogy önállóan harcot kezdenének a demokratikus népkormányok ellen. De nincsenek egyedül. A hátuk mögött áll az egész világ reakciós ereje. Nyílt és rejtett híveik vannak a lakoósság különböző rétegeiben. A nagytőkések a városokban, akikkel szorosan egybeforrtak ipari, kereskedelmi és hitelvállalkozásaik révén. A nagybirtokosok érdekeinek szorgalmi gyakoriak még az államigazgatásban, akik igen nagy számban földbirtokos családokból származnak, vagy legalább is gazdasági érdeklődésben állanak velük. Végül a nagybirtokosoknak ügynökei a falvakban, a parasztság vezetői között. A földreform elleni harc a legkülönbözőbb módon folyik. Egyes mezőgazdasági »szakemberek« panaszkodnak a gazdasági élet visszafejlődéséről, amit a földosztás hoz magával. A nagybirtokosok ügynökei oly módon akarják a parasztokat és

mezőgazdasági munkásokat elvonni a földreformban való részvételtől, hogy a nagybirtokosok jövőbeni bosszújával fenyegetik őket. A régi közigazgatási kar tisztviselői pedig halogatják a földreform végrehajtását bizonyos politikai változások reményében.

A földreform elleni küzdelem igen gyakran heves politikai harcok formájában történik. Pl. a volt lengyel menekült kormány védelmébe vette a nagybirtokokat. Szította a nemzeti és sovinszta gyűlöletet a fasiszta népi bolondítás révén; aljas módon gyilkoltatta a lengyel hazafiakat s ehhez hasonló módszereket alkalmazott. Másrészt a földreform megvalósulásával a parasztok milliói és a mezőgazdasági munkások hatalmas tömege először jut a politikai életbe. Ez a demokratikus erők ébredését és szervezkedését jelenti azokban az államokban, ahol a széles néprétegek eddig a nagybirtokosok uralma alatt állottak. Ezernyi a parasztbizottságok száma, amelyek segítettek a kormányoknak a földreform végrehajtásában és a reakciós erők elhárításában. A földreform mindent átfogó végrehajtása végérvényesen megszünteti a nagybirtokosok ezer esztendősi uralmát. Ez egyuttal biztosítéka is annak, hogy a demokrácia Közép- és Kelet Európában megszilárdul azon államokban, ahol eddig a formális és korlátozott demokráciát is csak hírből ismerték. Ezen államokban ezideig a reakció uralkodott többé-kevésbé rejtett formában és a nagybirtokosokra támaszkodott.

Ezzel párhuzamosan a földreform révén a parasztok milliói tömegének évszázados álma valósul meg. A felszabadított Kelet-Európa demokráciájának és fejlődés, képességének meggyőző bizonyítéka ez. A történelem mérlegén a demokrácia oly vívmánya, mint amilyen a nagybirtokosok földjének felszámolása és annak a széles néprétegek közt való felosztása sokkal többet ér, mint a sok távoli remény a demokratizálódás tekintetében, amilyenről a külföldi sajtónak egy bizonyos része ír.

Ami a »totalitás« vádját illeti, amelyet néha-néha hallani a felszabadult országok demokratikus erőinek rovására, ezen hangok a legjobb esetben úgy tekinthetők, mint jellegzetes terméke az elvakultságnak. Ellenben a földreform mindörökké megmarad, mint igen fontos fejezet a haladó Európa és az európai demokrácia történelmében.

A földreform egész sor európai államban megvalósult, egyik legfontosabb vívmánya a világháborúnak, a szabadságszerető népek győzelmének a fasiszta leigázók felett. Ez biztos záloga a népi demokrácia megerősödésének és alkotóképességének ezekben az államokban s fontos tényezője a népi szabadságok megőrzésének és a népek közötti békének.

1) Junker a porosz földbirtokosok általános elnevezése.

»Nemcsak politikai egyenjogúságot biztosított a szovjet kormány a nők számára, hanem gazdaságilag is egyenlővé tette őket a férfiakkal. A nők joga van bármilyen tisztség viselésére, bármely munka elvégzésére és munkáját ugyanugy fizetik, mint a férfiakét.«
(Szerebrjennikov)